

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 1 frt
Félévre ... 2 frt
Egész évre ... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:

IX., Kinizsi-utca
23. sz. I. emelet.

Kiadóhivatal:

József-körút 43. szám.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vívó-Club,
Érsekújv. Vívó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vívó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körömdi Athletikai Club,
Kunsmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vívó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vívó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vívó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Satoraljaujhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó-Kör.,
Szatmár-Németi torna és vívó-egyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Hivatalos.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

24614. sz.

(Valamennyi tankerületi kir. főigazgatóságnak.)

1899. évi június 3-án ad 20,997. sz. a. kelt rendeletemre utalással már most is tudatom a főigazgatósággal, hogy a jövő, 1901-iki évben ismét országos tornaversenyt kívánok rendeztetni, mivel ez intézmény a tornatanítás és általában a testi nevelés szempontjából üdvösnek bizonyult és annak fenntartása minden tekintetben kívánatos. Kerületi tornaverseny azonban, miként a múlt tanévben sem volt, a jelenlegiben sem lesz; és ép ezért szükségesnek látom, hogy a minden tanévre előirt intézeti helyi versenyek, melyek az országos tornaversenyre való előkészítésül is tekinthetők és mintegy előgyakorlatul szolgálhatnak, lehetőleg nagyobb gonddal és ünnepélyességgel tartassanak meg. E cél előmozdítása végett minden állami középiskola és királyi kath. gymnasium részére a folyó évre a tanulók létszámához mért arányos összeget utalványozok ki, mely kiváló tornászoknak, illetve csoportoknak jutalmazására, esetleg az intézeti tornaverseny speciális szükségleteinek beszerzésére fordítandó. Oly városokban, hol több állami középiskola van és a helyi viszonyok megengedik, hogy valamennyi vagy legalább több középiskola növendékei együtt, egy helyen vegyenek részt a versenyben, mindenesetre ez utóbbi módot kell választani és a rendezés részleteit az érdekelt intézetek igazgatóinak közös értekezletén megállapítani.

Erről a tanker. főigazgatóságot tudomás és további eljárás végett értesítem.

A kiutalványozott összeg nagyságáról a főigazgatóságot külön értesítem.

Budapesten, 1900 május 3-án.

A miniszter meghagyásából:

Gömöry Oszkár

min. tanácsos.

(Valamennyi főtiszt. autonom felekezeti egyházi főhatóságnak.)

1899. évi június 3-án ad 20,997. sz. a. kelt rendeletemre utalással már most is tudatom a főtiszt. egyh. főhatósággal, hogy a jövő, 1901-iki évben ismét országos tornaversenyt kívánok rendeztetni, mivel ez intézmény a tornatanítás és általában a testi nevelés szempontjából üdvösnek bizonyult és annak fenntartása minden tekintetben kívánatos. Kerületi tornaverseny azonban, miként a múlt tanévben sem volt, a jelenlegiben sem lesz; és ép ezért szükségesnek látom, hogy a minden tanévre előirt intézeti helyi versenyek, melyek az országos tornaversenyre való előkészítésül is tekinthetők, és mintegy előgyakorlatul szolgálhatnak, lehetőleg nagyobb gonddal és ünnepélyességgel tartassanak meg. E cél előmozdítása végett minden állami középiskola és királyi kath. gymnasium részére a folyó évre a tanulók létszámához mért arányos összeget utalványozok ki, mely kiváló tornászoknak, illetve csoportoknak jutalmazására, esetleg az intézeti tornaverseny speciális szükségleteinek beszerzésére fordítandó. Oly városokban, hol több állami középiskola van, és a helyi viszonyok megengedik, hogy valamennyi, vagy legalább több középiskola növendékei együtt egy

helyen vegyenek részt a versenyben, mindenesetre ez utóbbi módot kell választani, és a rendezés részleteit az érdekelt intézetek igazgatóinak közös értekezletén megállapítani.

A tornatanítás érdekében szívesen venném, ha az intézeti tornaversenyeknek a fentirt módon leendő megtartását a főtiszt. egyházi főhatóság is elrendelné, s illetőleg ha e versenyeket — a megnyire lehet, anyagilag is támogatni méltóztatnék. Budapest, 1900 május 3-án.

A miniszter meghagyásából:

Gömöry Oszkár
min. tanácsos.

Tornaversenyek.

Tehát nemcsak nem szűnik meg az ifjusági tornaverseny, hanem, mint a most közölt miniszteri rendeletről látjuk, fejlődésnek indul, és jövő évre ismét gyönyörködhetünk az országos verseny hatalmas látványában.

Nem lehetünk hálátlanok miniszterünkkel szemben; igaz szeretettel kell reá gondolnunk, ki a torna-verseny ügyét és a játékdélután oly szerencsésen megvalósította. Ugyde a miniszter iránt hálánkat igazán csak úgy fejezhetjük ki, ha eszméit fáradhatatlan munkássággal igyekezzük megvalósítani.

Már a múlt évben is megszerezte sok szép iskolai tornaünnepélyt rendeztek, de azt hisszük, hogy a mai miniszteri rendeletről alig marad el egy iskola is a tornaversenyekről. — Az országos versenyt pedig most már jóelőre pontosan elő lehet készíteni, hogy mintaszerű rendben folyhassék le. — Igen sok okos szó hangzott már el versenyek rendezéséről, igen sok tapasztalt versenyrendezőnk van már vidéken is, sőt itt láttuk a legrendezettebb versenyeket, tehát a jól rendezett verseny most már nem marad hiu reménységnek. Hanem azt óhajtánók, hogy már az ideai intézeti versenyekben a játékok bemutatásának határozottan főhely biztossittassék. — A játékok a mi testnevelésünknek nem függelékét, hanem lényeges részét vannak hivatva képezni, így kell ezt bemutatni a versenyeken is.

Be kellene mutatni a közönségnek, hogy a mi magyar játékok is érdekesek, nemcsak az angolokéi. Itt főleg a kótyára hívjuk fel a tornatanárok figyelmét, mert e játék sokkal mozgalmasabb és változatosabb mint a kifutó.

Nem köszönhető meg eléggé a miniszter figyelme, hogy az ideai versenyek rendezésére az anyagi lehetőség módját is biztosítja. Mert a legtöbb iskola azért nem rendezett eddig is versenyt, mert nem volt rá pénze.

Megfontolandó volna, hogy ugy a fővárosban mint vidéken nem lehetne-e nagyon csekély belépti díj mellett ünnepnapok délutánján rendezni a versenyt. — Ezt nem annyira a bevételért kellene így

rendezni, hanem, hogy a közönség szemében becses nyerne a verseny.

Különösen figyelmet érdemel a rugdaló játékok versenyeknek látogatottsága. Itt a közönség valóban szórakozik, és e szórakozásért jószívvvel fizet is. — Azt gondolom, hogy egy igazán jól kótyázó csapat játékában is találna gyönyörűséget közönségünk. De a közönségnek is úgy kell feltálatni e játékot, mint melyet nagyra becsülünk. Külön, minden más mutatványtól elválasztva, a versenyidő közepén játszassuk a legjobb játékosokat lehetőleg versenyszerűleg. Majd a közönség is meg a tanulók is megkedvelik a mi játékokat, és nem kell a fiukat féltetnünk a rugdalótól.

A Magyar Athletikai Club

által Budapest, 1900. június hó 10., délután 3 órakor az Orczy-kerti versenypályán rendezendő *nemzetközi Athletikai és Kerékpáros-viadal versenyfeltételei*. Nevezési határidő: 1900. június 4.

Nevezések általában a „Magyar Athletikai Club“ titkárának czimére (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 22.) intézendők, az országos bajnokságokra szóló nevezések pedig a „Magyar Athletikai Szövetség“ atletikai szakosztálya előadó-jához (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 22.).

1. *Gerenday vándordij*. Alapította a Magyar Athletikai Club. Örökös vándordij. Második kiírás. 100 yardos sikfutás. Elsőnek ezüst érem, egyesületének a vándordij egy évi időre. A vándordij a legközelebbi tavaszi viadal kiírásakor a Magyar Athletikai Clubnak visszaszolgáltatandó. A dijnak épségben és kellő időben való visszaszolgáltatását a nevező egyesülete a M. A. C. által kiadott kötelezvény alájegyzésével biztosítja, mely nélkül nevezés el nem fogadtatik. A díj visszaszolgáltatása után a volt védő ezüst emlékpajzsot nyer. Csak elismert egyesületek tagjai nevezhetnek. Védő: Magyar Úszó Egyesület, Schubert Ernő tagjával.

2. *Sulydobás*. Elsőnek ezüstérem és tiszteletdíj.

3. *1609 m. kerékpárosverseny*. Handicap. Elsőnek ezüstérem.

4. *Andrássy vándordij*. Adja gróf Andrássy Géza. Sikfutás. Távolság $\frac{1}{4}$ ang. mértföld. (402 $\frac{1}{4}$ m.). Idő 55 mp. Elsőnek — ha a távot fenti kötelező időn belül befutja — a club aranyérme és annak az egyesületnek, melynek tagjaként győzött a felajánlott vándordij, melyet győzőnek egyesülete a M. A. C. következő versenyein — bármely tagja által is — megvédeni tartozik. Három egymást közvetlen követő vagy öt egymást nem közvetlen követő, de mindkét esetben fenti kötelező időn belüli győzelem után a vándordij a győztes egyesületnek tulajdonul kiadatik, addig pedig a M. A. C. őrizetében marad. Ha az első távot 55 mp-en belül nem teszi meg, ugy a club ezüst érmét nyeri. A második bronz érmét; ha legalább ötven indulnak, ezüst érmét, a harmadik bronz érmét nyer. Az érmek kiadásához kötött idő 65 mp. Ezenfelül nincs díjazás. Csak oly egyesületek tagjai vehetnek részt, melyek már legalább 3 éve megalakultak s azóta folytonosan működnek. Új kiírás: az eddigi győzelmek tehát a vándordij kiadása szempontjából nem vétetnek tekintetbe.

5. *Esterházy emlékvverseny*. Rudugrás. Elsőnek ezüst érem és a néhai gróf Esterházy Miksa a M. A. C. alapítója és első elnöke emlékére alapított tiszteletdíj.

6. *Tiszti kerékpárosverseny.* 2000 m. Handicap. Elsőnek ezüstérem. E versenyen a cs. és kir. hadsereg és haditengerészet, valamint a m. kir. és cs. kir. hadsereg és haditengerészet, valamint a m. kir. és cs. kir. honvédség és csendőrség tényleges állományú tisztjei és hadapródjai vehetnek részt. A versenyen való részvételt a cs. és kir. közös hadügyminiszter f. évi 1992. e. számú elhatározásával megengedte.

7. *Távolugrás Magyarország bajnokságáért.* (A Magyar Athletikai Szövetség megbízásából) Elsőnek a M. A. Sz. aranyérme és „Magyarország távolugró bajnoka 1900.” cím egy évre terjedő időre. Védő Schubert Ernő M. U. E.

8. *1 angol mértföldes síkfutás Magyarország bajnokságáért.* (A „Magyar Athletikai Szövetség” megbízásából.) Elsőnek a M. A. Sz. aranyérme és „Magyarország bajnoka egy angol mértföldes síkfutásban 1900.” cím egy évre terjedő időre. Védő: Wraschtill Hermann, V. A. C.

9. *3000 m. kerékpárosverseny.* Elsőnek ezüstérem és tiszteletdíj.

10. *220 yardos síkfutás.* Handicap. Elsőnek ezüstérem.

11. *3 angol mértföldes síkfutás.* Elsőnek ezüstérem és tiszteletdíj.

D i j a z á s :

1. A két országos bajnokságban a második a M. A. Sz. ezüst, a harmadik a M. A. Sz. bronzérmét nyeri.

2. Az összes egyéb versenyekben a M. A. C. *jubiláris érmei* adatként ki.

3. Az Andrassy-díj kivételével, melynek díjazása a versenyfeltételek megfelelő pontja alatt közöltek, az összes többi versenyszámban a második ezüst, a harmadik bronzérmét nyer.

Ha legalább tizen indulnak, a negyedik is bronzérmét nyer, ha legalább tizenöt: a harmadik is ezüst, a negyedik és az ötödik is bronzérmét nyer.

Általános versenyrendszabályok :

1. A viadal amatőröknek van fentartva.

2. A viadal atletikai versenypontjai a Magyar Athletikai Szövetség, kerékpáros versenypontjai a Magyar Kerékpáros Szövetség szabályai szerint rendeztetnek.

3. Ugy az atletikai, mint a kerékpáros versenypontok nemzetköziesek.

4. Az egyes versenyszámokban, a mennyiben a megfelelő versenypontoknál korlátozó feltételek nem közöltek, részt vehetnek hazai és külföldi sportegyesületek amatőr gentleman tagjai, továbbá a m. k. Honvéd Ludovika Akadémia felső tanfolyamának növendékei.

5. Középiskolai tanulók nem vehetnek részt. Nem tekintetnek azonban középiskolai tanulóknak azok, kik a középiskola utolsó osztályát sikerrel befejezték, ha mindjárt érettségi bizonyítványuk még nincsen is.

6. A rendező egyesület fentartja magának a jogot, hogy a versenypontok egymásutánján esetleg változtasson.

7. Tét: a két országos bajnokságban, továbbá az Andrassy-, a Gerenday-vándordíjversenyben és az Esterházy emlékversenyben 6 korona, a többi versenyszámban 2 korona. M. A. C. tagjai tétet nem fizetnek. A Magyar Athletikai Szövetség kebelébe tartozó többi egyesület tagjai a két országos bajnokságban a tét felét fizetik. Tét a nevezéshez feltétlenül melléklendő. Tét megfizetése nélkül az indulás nem engedtetik meg.

8. A nevezésnek tartalmaznia kell:

a) a versenyző vezeték- és utónevét,

b) polgári állását,

c) lakását,

d) a versenypontot, mélyre nevez,

e) a tétet,

f) azon egyesület nevét, melynek tagja, mit hivatalosan az elnök vagy titkár által igazolni tartozik,

g) ha handicapra nevez, az eddig elért megfelelő versenynembeli eredményei adatait.

9. Az országos bajnokságokra szóló nevezések a „Magyar Athletikai Szövetség” atletikai szakosztálya előadójához (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 22.), a többi versenyszámra szóló nevezések a „Magyar Athletikai Club” titkárához (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 22. sz.) intézendők.

10. Az országos bajnokságokra szóló nevezések elfogadása vagy el nem fogadása fölött a M. A. Sz. atletikai szakosztálya, egyéb versenypontokra szóló nevezések elfogadása vagy el nem fogadása fölött a M. A. C. választmánya dönt.

H. Záridőn túl érkező nevezések figyelembe nem vétetnek. Nevezések indokolás nélkül visszautasíthatók.

A Magyar Athletikai Club 1900. évi márczius hó 28-iki választmányi ülése határozatából.

Krepelka Béla,
titkár.

Gróf Andrassy Géza,
elnök.

A „Budapesti Torna-Club”

1900. június 10-én (vasárnap) d. u. 3¹/₂ órakor a „Budapesti Torna- és Sportegyletek Versenypálya-Szövetségé”-nek Csömöri-uti versenypályáján rendezendő *országos kerékpár- és atletikai versenyek feltételei*. Nevezési zárnapp: kedden, 1900. június 5-én este 8 órakor.

Versenysorrend:

I. *Megnyitó kerékpárverseny.* (Orsz. nyílt.) 1000 m. Részt vehetnek oly versenyzők, a kik 1899/1900. években országos főversenyt vagy bajnokságot nem nyertek Elsőnek diszitett ezüst-érem, másodiknak ezüst-, harmadiknak bronz-, negyediknek bronz-érem.

II. *Síkfutás 100 méterre.* (Országos.) Elsőnek diszitett ezüst-, másodiknak ezüst-, harmadiknak bronz-, negyediknek bronz-érem.

III. *Magyarország kerékpáros bajnoksága.* (Országos zárt) 1000 m. A „Magyar Kerékpáros-Szövetség” engedélyével kiírva. Elsőnek „Magyarország 1900. évi kerékpáros bajnoka 1000 méteren” cím és a B. T. C. aranyérme bajnoki szalagon, másodiknak a B. T. C. diszitett ezüst, harmadiknak a B. T. C. ezüstérme.

IV. *Magasugrás.* (Országos.) Elsőnek diszitett ezüst-, másodiknak ezüst-, harmadiknak bronz-, negyediknek bronz-érem.

V. *Nyeretlenek kerékpárversenye.* (Országos nyílt.) 1000 m. Elsőnek diszitett ezüst-, másodiknak ezüst-, harmadiknak bronz-, negyediknek bronz-érem.

VI. *Tandem-handicap.* (Országos nyílt.) 3000 m. A párok összeállítása a nevezésnél megjelölendő. Első párnak diszitett ezüst-, második párnak ezüst-, harmadik párnak bronz-érmek.

VII. *Diszkoszvetés.* (Országos.) Elsőnek a B. T. C. diszitett ezüst-, másodiknak ezüst-, harmadiknak bronz-, negyediknek bronz-érem.

VIII. *Kerékpár-télrelőnyverseny.* (Országos nyílt.) 2000 m. A döntő futamban az esetleges előfutamok három helyezetteje indulhat. Elsőnek diszitett ezüst-, másodiknak első ezüst-, harmadiknak bronz-, negyediknek bronz-érem.

IX. *Síkfutás 1/2 angol mértföld.* (804¹/₂ mé.) (Orsz.) Elsőnek diszitett ezüst-, másodiknak ezüst-, harmadiknak bronz-, negyediknek bronz-érem.

X. 10 km.-es kerékpár-verseny vezetőikkel. (Országos nyílt.) Elsőnek arany-érem, másodiknak diszitett ezüst-érem, harmadiknak ezüst-érem, negyediknek ezüst-érem.

Általános szabályok:

Az összes kerékpárversenyek alávetve a „Magyar Kerékpáros Szövetség“, az atletikai versenyek a „Magy. Tornaegyl. orsz. szövetsége“ szabályainak.

Nevezések a „Budapesti Torna Club“ választmányához czimezve (Budapest, V. ker., Markó-utca 20) küldendők.

Tétek: I., II., IV., V., VI., VII., VIII., IX. számú versenyekben 1 korona, a III. és X. számú versenyekben 3 korona.

A nevezésnek zárt levélben, a borítékon a „nevezés“ szó kijelölésével kell történni. A nevezésnek tartalmaznia kell: a) a versenyző vezeték- és keresztnévét; b) azon egylet címét, melynek tagja s erre nézve hivatalos igazolást; c) polgári állását és életkorát; d) pontos lakcímét; e) szavakkal való megjelölését azon verseny-számoknak, melyre nevez; f) a tétet.

Nevezések a rendező egyesület választmánya indokolás nélkül visszautasíthatók.

Az összes versenyek szükség szerinti előfutammal, esetleg minősítő futammal rendeztetnek.

A kitűzött díjak közül minden egyes versenyben annyi adatik ki, hogy az indulók száma legalább kettővel legyen több a díjazottak számánál.

Budapest, 1900. május 5-én.

Bundsmann Jenő,
elnök.

Otte Ferencz,
titkár.

A „Nemzeti hajós-egylet“ birtokában lévő versenydíjak.

1. Serleg. Nyerte a „Nemzeti Hajós-egylet“ az 1875. évi dunaföldvári távverseny alkalmával. Evezős Mauer János.

2. Hölgyek díja. Adták Budapest hölgyei. Ezüst kancsó 2 pohárral és tálczával. Nyerte a „Nemzeti Hajós-egylet“ az 1883. évi budapesti evezős verseny alkalmával; csapat: Mészáros Ferencz (2), ifj. Ádám Károly (1).

3. Tiszteletdíj. Adta a „Nemzeti Hajós-egylet“. Ezüst dohánytartó. Nyerte a „Nemzeti Hajós-egylet“ az 1883. évi budapesti evezős verseny alkalmával; csapat: Jámbor Géza (korm.), Grill Richárd (4), Saxlehner Árpád (3), Saxlehner Andor (2), Dr. Töry Gusztáv (1).

4. Tiszteletdíj. Adta a versenybizottság. Ezüstnyakú korsó. Nyerte a „Nemzeti Hajós-egylet“ az 1884. évi budapesti evezős verseny alkalmával; csapat: Mészáros Ferencz (2), ifj. Ádám Károly (1).

5. A bécsi Jokey Club díja. Serleg. Nyerte a „Nemzeti Hajós-egylet“ az 1893. évi bécsi evezős verseny alkalmával; csapat: Pánczél Ottó (1), Szentgyörgyi Imre ifj. (2), Zsedényi Béla (3), Szandtner Béla (4), Pitroff Kornél (korm.).

6. A „Wiener Regatta-Verein“ tiszteletdíja. Ezüstnyakú kancsó. Nyerte a „Nemzeti Hajós-egylet“ az 1893. évi bécsi evezős versenyek alkalmával a „Gastrennenpreis“ versenyben; csapat: Pánczél Ottó (1), Szentgyörgyi Imre ifj. (2), Zsedényi Béla (3), Szandtner Béla (4), Pitroff Kornél (korm.).

7. Ezüstnyakú korsó. Adta a magyar evezős egyletek országos szövetsége. Nyerte a „Nemzeti Hajós-egylet“ az 1893. évi törökbecsei verseny alkalmával a „Nemzetközi skiffverseny“-ben. Evezős: Szandtner Béla.

8. „Kaisermühlen-Preis“ a „Wiener Regatta-Verein“ tiszteletdíja. Egy aranyozott ezüst névjegyartó. Nyerte

a „Nemzeti Hajós-egylet“ 1894. évi bécsi evezős verseny alkalmával; csapat: Csuka Lajos (korm.), Hübner Ernő (4), Mayer Gyula (3), Szentgyörgyi Imre (2), Pánczél Ottó (1).

9. „Gastrennen-Preis“ a „Wiener Regatta-Verein“ tiszteletdíja. Cognac-készlet ezüst tálczán. Nyerte a „Nemzeti Hajós-egylet“ az 1894. évi evezős verseny alkalmával; csapat: Csuka Lajos (korm.), Hübner Ernő (4), Mayer Gyula (3), Szentgyörgyi Imre ifj. (2), Pánczél Ottó (1).

10. Ezüst serleg. Adta a „Magyar evezős-egyletek országos szövetsége“. Nyerte a „Nemzeti Hajós-egylet“ az 1894. évi budapesti evezős versenyen; csapat: Pitroff Kornél (korm.) Hübner Ernő (4), Mayer Gyula (3), Szentgyörgyi Imre (2), Pánczél Ottó (1).

11. Ezüst kancsó. Adta a „Magyar evezős-egyletek országos szövetsége“. Nyerte a „Nemzeti Hajós-egylet“ az 1895. évi budapesti evezős versenyen; csapat: Pitroff Kornél (korm.), Szandtner Béla (4), Hübner Ernő (3), Mayer Gyula (2), Pánczél Ottó (1).

12. Tintatartó. Adta a „Magyar evezős egyletek országos szövetsége“. Nyerte az 1895. évi budapesti evezős versenyen a „Nemzeti Hajós-egylet“. Evezős: Bedő Béla.

13. Ezüstnyakú korsó. Adta a „Wiener Regatta-Verein“. Nyerte a „Nemzeti Hajós-egylet“ az 1895. évi bécsi evezős versenyen. Evezős: Bedő Béla.

14. Ezüstbe foglalt kagyló-virágtartó. Adta az „Országos torna- és sport-bizottság“. Nyerte a „Nemzeti Hajós-egylet“ az 1896. évi június 14-én Budapesten tartott evezős versenyen; csapat: Mayer Gyula (korm.), Kosztics Labud (4), Wein Árpád (3), Sacher Gusztáv (2), és Szurmák Rezső (1).

15. Virágtartó márvány alappal. Adta az „Országos torna- és sport-bizottság“. Nyerte a „Nemzeti Hajós-egylet“ az 1896. évi június 15-én Budapesten tartott evezős versenyen. Evezős: Hübner Ernő.

16. „Donaupreis“. Aranyozott ezüst fedelű zománcozott üvegkorsó. Adta a „Wiener Regatta-Verein“. Nyerte a „Nemzeti Hajós-egylet“ 1899. évi június 25-én megtartott evezős versenyen Bécsben. Evezős: Szandtner Béla.

Különfélék.

Új atletikai egylet alakult a fővárosban és pedig ezuttal a budai részen „Budai Athletikai Club“ név alatt. Az egylet alapítása körül különösen ifj. Sasse Károly buzgólkodott. Az egylet hivatalos helyisége: I. ker., Karácsonyi-utca 17. sz., tornaterme a II. ker., medvetuczai polgári iskola tornacsarnoka. Az egylet alelnöke Szafka Manó; atletikai művezető: ifj. Sasse Károly; football-kapitány: Bernáth János; kerékpár-kapitány: Horváth Gyula. Az egylet színei: sárga-zöld. Az egylet első szereplése a Budai Torna-Egylet f. hó 24-iki jubilaris ünnepélyén lesz, a hol testületileg vesz részt.

A magyarországi tornaegyletek szövetsége igazgató bizottsága május hó 3-án Berzeviczy Albert dr. elnöklete alatt népes ülést tartott.

A jegyzőkönyv felolvasása után titkár előterjeszti a f. év folyamán a közgyűlés elé terjesztendő *évkönyv*, mint igazg. bizottsági jelentésnek, vázlatát. Igazg. bizottság annak tartalmául a következőket állapítja meg:

1. A tisztikar, igazgató bizottság és számvizsgáló bizottság névsora.
2. A szövetségi egyletek névsora.
3. Elnökségi jelentés.
4. A számvizsgáló bizottság jelentése.
5. A pénztári kimutatás 1896. ápr. 11-től 1900. május 1-ig.
6. Vagyonmérleg kimutatás 1896. ápr. 11-től 1900. máj. 1-ig.

Titkár jelenti ezután, hogy újabban a következő egyletek megszűntéről értesült, u. m. a Bajai Athletica-Club, Balassagyarmati Torna-Egylet, Marosvásárhelyi Torna-Egylet, Sárospataki Akadémiai Torna-Egylet, Verseczi Torna-Egylet; igazg. biz. felhatalmazta titkárt, hogy ezen megnevezett egyleteket, mint megszűnt egyleteket, törölje a szövetségi egyletek sorából és a többi 1896 óta kilépett s megszűnt egyletekkel együtt vegye fel a közgyűlési jelentésbe.

Titkár jelentést tesz az 1900. június hó 3-án és 4-én Sopronban tartandó VI-ik országos tornaszövetségi ünnepély előmunkálatairól. Bemutatja a szövetség által szétküldött felhívást, szabad s versenygyakorlatokat, ünnepi műsort, a felvonulást s felállást feltüntető rajzot, bemutatja a soproni ifjúság versenyének műsorát a soproni torna-egylet körlevelét, melyben a szövetséget s az összes egyleteit értesíti, hogy a rendező nagybizottság megalakult s annak védnökeül sikerült megnyerni herczeg Eszterházy Miklóst, diszelnökéül Simon Ödön főispánt, tiszteletbeli elnökökül Baán Endre alispánt s Gebhardt József főpolgármestert.

Titkár jelenti ezután, hogy eddig 7 egylet 9 mintacsapatot jelentett be és pedig a Nemzeti T. E., a Budapesti T. C., a Budapesti T. E., az Óbudai T. E., az Eperjesi T. E., a Győri T. E. és a Soproni T. E., kéri az 5 tagú műszaki bizottság kiküldését. Igazg. bizottság a műszaki bizottságba kiküldi: Bély Mihály, Iszer Károly, Kovács Rezső, Maurer János és Schneider Frigyes urakat, mely bizottság arra is felhatalmaztatik, hogy a szövetségi titkárrel együtt az ünnepély jury tagjait kijelölje.

Titkár jelenti, hogy a füleslabda-mérkőzésre 4 egylet jelentkezett: a Budapesti T. C., a Tornázók E., az Eperjesi T. és V. E., a Győri T. E., ennél fogva próbamérkőzések szüksége áll be. Igazg. bizottság elhatározza, hogy f. év június 3-án reggel 1/28-tól fogva tartassanak a próbamérkőzések a 4 egylet között s délután 6 órakor mérkőzzék a 2 nyertes egylet egymással.

Titkár jelenti, hogy a football-mérkőzésre 2 egylet jelentkezett, a Budapesti T. C. s az Óbudai T. E.

Titkár indítványozza, hogy a déli vasút kéressék fel az ünnepély alkalmából kedvezmény adására. Dr. Czölder János alelnök magára vállalja az ügy rendezését.

Elnök indítványára igazg. biz. elhatározza, hogy az ünnepélyre a magyar vallás- és közoktatásügyi minisztérium és a Magyar Athletikai Szövetség meghívassanak.

Az Ó-Budai T. E. közgyűlése. Az Ó-Budai Torna-Egylet e hó 1-én tartotta meg XXIX. rendes közgyűlését dr. Botzenhardt János egyleti elnök elnöklete alatt és a nagyszámban megjelent tagok élénk érdeklődése mellett.

Elnök megnyitó beszédében méltatta a lefolyt év kimagasló eseményeit és hangoztatta az elvet, melyet az igazgató választmány tevékeny működésében követett.

Ezután dr. Botzenhardt Ferencz egyleti titkár felolvasta évi jelentését, melyben részletesen vázolja az év történetét és tüzetesen ismerteti az egylet ez évi szép működését. Az egylet tagjainak száma 44 taggal gyarapodott. A tagoknak e nagymérvű gyarapodása annak tudható be, hogy az egylet a tornázáson kívül az atletikát, a vívást és a footballt is felkarolta. Ezekon kívül az egylet — saját torna- és játszóterén — úgy a tagoknak, mint a közönségnek a nyári évadban a lawn-tennisnek és egyéb társasjátékoknak, a téli évadban — jégpálya létesítésével — a korcsolyasportnak üzését tette lehetővé. Az egylet egy díszturnát, két házi atletikai versenyt és egy országos atletikai versenyt rendezett. Résztvett a M. T. E. Sz.-nek Pozsonyban megtartott II. kerületi versenyén. A társegyletek által rendezett versenyeken az egylet tagjai 48 díjat nyertek. Eredményes volt az egylet football-csapatának működése is Barlai Oszkár csapatkapitány vezetése alatt. E csapat ez ideig három mérkőzésben vett részt és két ízben győzött. Igen szép eredményt mutat fel az egylet a vívás terén, melyet dr. Benyovits Lajos vívómester a legnagyobb szakavatottsággal és rendkívüli ambícióval vezetett, és melyben ötvenhat tag vett részt. Az évközben bekövetkezett művezetői válságot is sikeresen oldotta meg az igazgató választmány. Szaffka Manó volt egyleti művezető helyébe Babel Rezső tornatanárt szerződtette.

Az egyleti zárszámadás szerint a bevétel 5277.74 korona, a kiadás 5605.08 korona volt. Az egylet vagyona 5644.72 korona.

A megejtett tisztújítás szerint az igazgató választmány a következőleg alakult meg: Elnök: dr. Botzenhardt János; alelnök: Hilbert Vilmos; titkár: dr. Botzenhardt Ferencz; I. pénztáros: Schiessel Antal; II. pénztáros: Hellmich Ottó; ellenőr: Minder Adolf; gazda: Barlai Oszkár; Hauser Aladár, Hrivnyák János, dr. Kliburszky János, Koroczky Sámuel, Kugler Sándor, Lenz József, Minder Ernő, dr. Reisz Mór, Siró Lajos, dr. Székely Dezső, Tischler Emil, Vajna Ede rendes tagok; továbbá Schiessel Richárd, Strauss Gyula, Weixelgärtner Erich és dr. Benyovics Lajos póttagok. A felügyelő-bizottság tagjaivá Kepes Albert, Knausz Károly és Ströcker Alajos választottak meg.

«S.—V.»

A párisi kiállítással kapcsolatos uszóversenyek augusztus hó 12. és 26-án tartatnak meg. Előbbi napon az asniéresi medenczében a következő számok rendeztetnek: 1000 m. két fordulóval. Öt díj; 200 m. gyorsuszás. Öt díj; 200 m. csapatverseny. (ötös csapatoknak) öt díj; *Plunging* öt díj; akadály-uszás öt díj; 200 m. hátuszás öt díj; *waterpoló matsch*, öt díj. A díjazásra 4.500 frank van szánva, Augusztus 26-án egy profissionista számon kívül 4.000 m. verseny lesz a Szajna Suresne-Asniéresi részletében. E versenyre pályázók selejtező küzdelme augusztus 23-án lesz. A döntőben a 8 legjobb uszó indul. Első díj kiállítási serleg. Három díj 1.500 frank értékben. Nevezési díj versenyszámonként és egyénenként 1 frank, a waterpolóban csapatonként 10 frank. Nevezési határidő: harmincz nap a versenyek előtt.

ELSŐ MAGY. ÁLT. BIZTOSÍTÓ

I. tűz-, szállítmány-, jég- és egyéb bevételek.

KIADÁSOK.

Negyvenkettedik évi zárszámla 1899. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

I. Tűzbiztosítás.		korona		fl.		I. Tűzbiztosítás.		korona		fl.	
Kifizetett károk és költségek ...	8.536,980	38	5.069,737	95	Az 1898. évről áthozott készpénz-díjtartalék a vizontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül ...	4.000,000					
levonva vizontbizt. károk és költs. 3.467,242	43		259,746	07	Tűzbiztosítások után bevett készpénzdíjak és a folyó évben lejárt díjkötelezvények és díjváltók ...	12.657,549	28				
Függőben maradt károk tartaléka ...			633,255	16	levonva törlesztett díjak 1.662,156	37					
Szerzési költségek a vizontbiztosított rész utáni bevétel levonásával ...			196,146	87	" vizontbizt. díjak						
Jövedelmi adó és bélyegilletékek ...			103,446	11	és díjrészletek ...	4.013,478	29	5.675,634	66	6.981,914	62
Postabérek ...			11,100		Az 1898. évben függőben maradt károk tartaléka	455,691	24	11.437,605	86		
Adakozások közhasznú célokra ...			912,045	23							
A tűzbiztosítási üzletet terhelő igazgatási költs. Behajthatlan követelések leírása ...			9,045	39							
A követk. évek készpénz-díjtartaléka a vizontbizt. rész levonása után és minden megterhelés nélkül	4.000,000		11.194,522	78							
II. Szállítmánybiztosítás.					II. Szállítmánybiztosítás.						
Kifizetett károk és költségek ...	379,512	67	151,624	99	Az 1898. évről áthozott készpénz-díjtartalék a vizontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül ...	40,000					
levonva vizontbizt. károk és költs. 227,887	68		100,099	07	Szállítványbiztosítások után bevett készpénzdíjak ...	845,859	79				
Függőben maradt károk tartaléka ...			28,266	06	levonva törlesztett díjak	52,856	73				
Szerzési és igazgatási költségek a vizontbiztosított rész utáni bevétel levonásával ...			50,000		" vizontbizt. díjak	547,948	84	600,401	57	245,058	22
A követk. évek készpénz-díjtartaléka a vizontbizt. rész levonása után és minden megterhelés nélkül					Az 1898. évben függőben maradt károk tartaléka	46,223	04	331,281	26		
III. Jégbiztosítás.					III. Jégbiztosítás.						
Kifizetett károk és költségek ...	1.762,290	61	641,211	36	Jégbiztosítások után bevett készpénzdíjak ...	5.054,503	23				
levonva vizontbizt. károk és költs. 1.121,079	25		16,730	47	levonva törlesztett díjak	642,335	13				
Függőben maradt károk tartaléka ...			273,797	89	" vizontbizt. díjak	2.882,649	75	3.524,984	88	1.529,518	35
Szerzési és igazgatási költségek a vizontbiztosított rész utáni bevétel levonásával ...			69,180	99	Az 1898. évben függőben maradt károk tartaléka	58,051	52	1.587,569	87		
Bélyegilletékek ...			10,295	97							
Behajthatlan követelések leírása ...					IV. Betörésbiztosítás.						
			1.011,216	68	Az 1898. évről áthozott készpénz-díjtartalék a vizontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül ...	13,000					
IV. Betörésbiztosítás.					IV. Betörésbiztosítás.						
Kifizetett károk és költségek ...	2,515	32	691	72	Betörésbiztosítások után bevett készpénzdíjak ...	100,850	84				
levonva vizontbizt. károk és költs. 1,823	60		2,500		levonva törlesztett díjak	43,405	31				
Függőben maradt károk tartaléka ...			5,753	02	" vizontbizt. díjak	42,199	67	85,604	98	15,245	86
Szerzési és igazgatási költségek a vizontbiztosított rész utáni bevétel levonásával ...					Az 1898. évben függőben maradt károk tartaléka	1,200		29,445	86		
A követk. évek készpénz-díjtartaléka a vizontbizt. rész levonása után és minden megterhelés nélkül											
V. Egyéb kiadások.					V. Egyéb bevételek.						
Árfolyamvesztésértékpapírok s idegen pénznemek után ...			1.245,708	09	Szelvénytakarékpenztári, váltós és egyéb kamatok	402,305	69				
					Társasági házak tiszta jövedelme ...	41,126	53	443,432	29		
VI. 1899. évi nyereségszámla.											
A folyó évi üzletből fenmaradt nyereségért ...			18,952	66							
			13,829,335	07							
											13,829,335

KIADÁSOK.

Harminczhetedik évi zárszámla 1899. január 1-től december 31-ig.

II. Életbiztosítás BEVÉTELEK.

		korona		fl.				korona		fl.	
Törlesztett kötvények díja ...	605,858	52	A mult évből áthozott díjtartalék ...								65,999,214
Visszaváltott kötvényekért ...	1,338,778	47	Befolyt díjak:								
Halálesetek után kifizetett károsszeg ...	2,108,755	51	ez évben kiállított kötvények után ...	1,057,782	97						
Lejárt kiházasítási tőkékért ...	2,638,847	06	az előbbi években kiállított kötvények után	9,664,559	90						
Kiházasítási biztosításoknál haláleset következtében díjvisszatérítés ...	92,187	06	a biztosított tőke emelésére fordított nyeresmények ...	56,411	52	10,778,754	39				
Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka ...	381,474	25	Mult évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka ...								434,991
Függőben levő kiházasítási tőkék tartaléka ...	421,006	16	Mult évi függőben volt kiházasítási tőkék tartaléka ...								605,348
Évjáradékokért ...	295,792	45	Illetékek ...								244,562
Vizontbiztosítási díjak ...	304,257	05	Kamatjövdelem ...								3,039,026
Bélyegekért ...	215,456	73									
Irodai bér, postadíjak, nyomtatványok, uti- és egyéb költségek ...	530,220	08									
Tiszti fizetések ...	206,165	27									
Jövedelmi adóért ...	28,545	04									
Orvosi díjakért ...	115,690	84									
Szerzési és díjbehajtási költségek ...	749,564	99									
Kisorsolt biztosítások tartaléka ...	24,000										
Behajthatlan tartozások leírása ...	29,517	32	10,386,416	89							
Díjtartalék ez év végén ...			69,737,646	14							
1899. évi nyeresemény ...			977,833	52							
			81,101,896	55							
											81,101,896

Budapest, 1899. december hó 31-én.

Kaczvinsky János, életbiztosítási könyvvivő. Báró Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, Ormody Vilmos, báró Schosshorn

A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott

Budapest, 1900. márczius hó 22-én.

A felügyelő Hajós József.

Olympiai vívóversenyek. A párisi olympiai versenyek keretében rendezendő nemzetközi vívóversenyek előkészítő bizottsága értesítette a magyar „Országos Olympiai Bizottságot”, hogy az egyes versenynevek számára a következő határnapokat állapította meg:

A *vívó*-versenyt 1900. évi május hó 14.—június hó 1.; *épé*-versenyt június 1.—június 15.; a *kard*-versenyt pedig június 18.—június 27. fogják megtartani. Minden versenyen csak a francia amatőrök fizetnek tétet. A törversenyre nevezéseket a párisi bizottság április 14-ig fogad el. A többi versenyemre is az illető verseny kezdete előtt egy hónappal zárják le a nevezéseket. Azok a magyar vívók, kik a vívóversenyben részt venni kívánnak, az „Országos Olympiai Bizottság” részéről a párisi versenyrendezés által megkivánt igazolványt *április 10-ig* kaphatják meg. Az igazolvány kiállítására iránti megkereséseket a nevezés bejelentésével együtt az Országos Olympiai Bizottság vívószakbizottsága előadójának címére (Budapest, Szentkirályi-utca 22.) kérjük. Április 10-én túl a nevezések már csak közvetlenül a párisi versenyrendezés címére küldendőek (Société d'encouragement de l'escrime, rue Blanche 10, Paris).

Ez esetben a nevező vívóknak helyi hatóság részéről kiállítandó erkölcsi bizonyítványt kell csatolni.

A vívóvívásban külön verseny lesz a mesterek, külön amatőrök számára. Mindkét versenyben előbb próbaküzdelem lesz, a melyben minden vívó hét perczig vív. Csak a legjobban osztályozott tizenhat vívó vesz részt a további versenyben. Ez a tizenhat vívó két csoportban körvívást vív (minden vívó valamennyivel), legfeljebb hét percnyi időtartamú küzdelmekkel. Az a győztes, a ki a legkevesebb voltot kapta. Mindkét csoportból a négy első, tehát összesen nyolcz vívó között újabb törvívás. Győztes itt is az, a ki legkevesebb voltot kapott. Egyenlő számok esetén a vívóművészet szempontjából a zsüri dönti el a helyezést.

A vívók fehér vagy nagyon világos színű vívókabátban tartoznak megjelenni. A francia vívó kosara 6 cm.-nél szélesebb nem lehet, az olasz vívó keresztvasa nem terjedhet túl a kosár kerületén.

A kardverseny szabályait közelebről lesz módunkban közzé tenni. Bővebb felvilágosításokkal az „Országos Olympiai Bizottság” vívószakbizottsága előadója szolgál (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 22.).

Budapest környéke. *Gyakorlati kalauz kirándulók, turisták és a természet kedvelői részére.* Irta dr. Thiring Gusztáv. *Kiadja a Magyar Turista-Egyesület Budapesti Osztálya.* 80 képpel és 12 alaprajzzal. Ára díszes vászonkötésben 5 korona. Daczára fővárosunk nagy fejlődésének és a hatóság azon igyekezetének, hogy az idegenek forgalmát Budapest felé telerje, a fővárosnak természeti szépségeiben oly gazdag vidéke eddig nagyon kevésbé volt ismerve és még kevésbé kultiválva. A Magyar Turista-Egyesület Budapesti Osztálya ezen a téren több mint 10 év óta fáradozik és fáradozásait siker is koronázta. A hegyvidék útjainak jelzésekkel való ellátása, a dobogókői báró Eötvös Loránd-menedékház építése, kirándulások rendezése s a vidék szépségeinek a Turisták Lapjában való ismertetése által sikerült ezen zajtalanul működő és csekély anyagi erővel rendelkező egyesületnek a főváros hegyvidékeinek turistaforgalmát megalapítani s azzal a vidéknek új kereseti forrást nyújtani. Az egyesület eddigi működését méltán betetőzi azzal, hogy a főváros környékéről 10 év alatt szerzett tapasztalatok alapján kimerítő és minden tekintetben megbízható kalauzt íratott, mely 26 ivnyi terjedelemben, díszes kiállításban jelent meg. A főváros közönsége e munkából meglepetéssel fog arról értesülni, hogy Budapest legközelebbi környékén mily gyönyörű hegyvidékek vannak, melyek természeti szépségük tekintetében akárhány külföldi hegyvidékkel versenyezhetnek. A kalauz, melyet dr. Thiring Gusztáv, a fővárosi statisztikai hivatal aligazgatója és a Magyar Turista-Egyesület központi titkára írt, a főváros egész környékét a közönség gyakorlati igényeinek megfelelőleg tüzetesen és vonzóan ismerteti; behatóan tárgyalja a Budai hegységet, a Pilis-hegységet, a Vértes hegységet, a Börzsönyi hegységet és a Cserhátot, valamint a pesti síkságot vagyis a főváros egész környékét nyugat felé Tatáig és Moórig, észak felé Ipolyságig, kelet felé Hatvanig és Ócsáig, dél felé Ráczkeveig és a Velencei tóig, sőt függelékül a Mátra-és Bükk-hegységet is ismerteti. Tartalmának gazdagságáról fogalmat nyújthat az, hogy nem kevesebb mint 360 oly kirándulást ír le, melyeket Budapestről fél, egész vagy másfél nap alatt lehet megtenni. A munka becsét emeli, hogy a szorosan vett Baedeker-szerű közleményeken kívül a vidék történelmi és természeti nevezetességeinek kimerítő leírását is nyújtja és a történelmi és régészeti emlékeket sikerült képekben és alaprajzokban is bemutatja. A kalauz dúsan van illusztrálva és számos, eddig teljesen ismeretlen szép tájrészletet mutat be legjobb amateur-fényképészeink felvételeiben. Ekként ez a munka nemcsak a természetet kedvelő közönségnek fog igen jó szolgálatot tenni, de egyuttal a főváros idegenforgalmának emelésére is közre fog működni.

talatok alapján kimerítő és minden tekintetben megbízható kalauzt íratott, mely 26 ivnyi terjedelemben, díszes kiállításban jelent meg. A főváros közönsége e munkából meglepetéssel fog arról értesülni, hogy Budapest legközelebbi környékén mily gyönyörű hegyvidékek vannak, melyek természeti szépségük tekintetében akárhány külföldi hegyvidékkel versenyezhetnek. A kalauz, melyet dr. Thiring Gusztáv, a fővárosi statisztikai hivatal aligazgatója és a Magyar Turista-Egyesület központi titkára írt, a főváros egész környékét a közönség gyakorlati igényeinek megfelelőleg tüzetesen és vonzóan ismerteti; behatóan tárgyalja a Budai hegységet, a Pilis-hegységet, a Vértes hegységet, a Börzsönyi hegységet és a Cserhátot, valamint a pesti síkságot vagyis a főváros egész környékét nyugat felé Tatáig és Moórig, észak felé Ipolyságig, kelet felé Hatvanig és Ócsáig, dél felé Ráczkeveig és a Velencei tóig, sőt függelékül a Mátra-és Bükk-hegységet is ismerteti. Tartalmának gazdagságáról fogalmat nyújthat az, hogy nem kevesebb mint 360 oly kirándulást ír le, melyeket Budapestről fél, egész vagy másfél nap alatt lehet megtenni. A munka becsét emeli, hogy a szorosan vett Baedeker-szerű közleményeken kívül a vidék történelmi és természeti nevezetességeinek kimerítő leírását is nyújtja és a történelmi és régészeti emlékeket sikerült képekben és alaprajzokban is bemutatja. A kalauz dúsan van illusztrálva és számos, eddig teljesen ismeretlen szép tájrészletet mutat be legjobb amateur-fényképészeink felvételeiben. Ekként ez a munka nemcsak a természetet kedvelő közönségnek fog igen jó szolgálatot tenni, de egyuttal a főváros idegenforgalmának emelésére is közre fog működni.

Vívók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalmazott

„**Damascenus**”
kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva **nem nyomja a kezét, elhárítja a kard csúszását, megóvja a keztyűt a kopástól.**

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896. sz. rendeletével tanítási célokra ajánlotta.

Bármely kardra könnyen ráerősíthető!

Legtöbb államban szabadalmazva!!

Viszontelárusítók kerestetnek.

**Magyar ruggyantagár részvénytársaság
BUDAPEST.**

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 1 frt
Félévre ... 2 frt
Egész évre ... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
kétyszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:
IX., Kinizsi-utca
23. sz. I. emelet.

Kiadóhivatal:
József-körút 43. szám.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vívó-Club,
Érsekújv. Vívó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vívó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csónak-Egyl.,
Lévai Torna- és Vívó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vívó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Úszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vívó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljujhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna és vívó-egyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athléta Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Athléta Club,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Hivatalos.

Játék-tanfolyam.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 34,579. szám alatt a következő rendeletet adta ki:

»A tanuló ifjuság testi nevelésének hathatós eszköze a rendszeresen vezetett játék, a miért is eleve gondoskodtam arról, hogy a jövő 1900/901. tanévtől kezdve a középiskolai tanulók alkalmas játéktereken tanáraik vezetése mellett iskolai játékok alakjában is végezhessenek testüket edző gyakorlatokat.

Súlyt fektetek azonban arra is, hogy e játékok vezetése és felügyelete minél avatottabb kezekben legyen, a mely célból folyó évi július hó 1-től, július hó 8-ig terjedő tanfolyamot rendezek, hogy ily módon középiskoláink tornatanítói a játékok szakavatott vezetőivé váljanak és hogy az ifjuságban azok iránt amúgy is fellelhető hajlamot és kedvet a lehető leghelyesebb irányba terelhessek.

E tanfolyam gyakorlati és elméleti részből fog állani, részletes tervét később fogom közölni.

Részt vehetnek benne első sorban középiskolai tornatanítók és tornatanítással megbizott, illetőleg a tornatanításra középiskolai fokon képesített tanárok, másodsorban esetleg egyes olyan középiskolai tanárok is, a kik a játékdélutánok vezetésére hivatást és hajlandóságot éreznek, számszerint ötvenen, a kik, a mennyiben a rendelkezésem alatt álló középiskolákban működnek, vagy tornatanítónak való kineveztetésüket a vallás- és közoktatásügyi kormány részéről nyerték, hetven (70) korona segélyben fognak részesülni.

A tanfolyamba való felvételért folyó évi június hó 1-ig kell a szabályszerű hatósági úton hozzám folyamodni.

Erről a főigazgatóságot további szabályszerű eljárás végett értesítem.

Budapest, 1900. évi május hó 15-én.

Wlassics Gyula.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől. 34,597. sz.

A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter előléptette Szaffka Manó budapesti I. kerületi állami főgymnásiumi tornatanítót a X. fizetési osztály első fokozatába, Vörösmarty Mihály makói állami főgymnásiumi és Nagy Károly kassai állami főreáliskolai tornatanítókat pedig a X. fizetési osztály második fokozatába.

Budapest, 1900. évi május hó 22-én.

A miniszter meghagyásából:

Gömöry Oszkár
min. tanácsos.

A rugdaló eltiltása.

A főváros közgyűlésén egy a tanügyi dolgok iránt melegen érdeklődő városatya felszólalt, hogy intézkedés történjék a tanuló ifjuságnak a rugdalótól való eltiltása dolgában. Ez az intézkedés már kezdetét is vette olyképen, hogy már több iskola-szék pártolta az indítványt.

Ez alkalommal fel kell említenünk, hogy e lapok említették fel legelőször a rugdaló nagyon veszélyes voltát, sőt felkértük tornatanárainkat, hogy nyilatkozzanak e dologban. A tornatanárok leg-

többje a rugdaló mellett foglalt állást és így mi sem voltunk a felsőbb osztályok tanulóinak tanári felügyelet mellett való játéka ellen.

Azt sohasem helyeseltük, hogy felügyelet nélkül, vagy hogy kisebb tanulók játszásként játékokat. De a kérdést mi egészen úgy tettük fel, hogy mi jobb: a tanulóknak felügyelet nélküli játéka, a mint most folyik a játék, vagy felügyelet mellett játszani e veszélyes játékokat.

A főváros több tornatanára úgy játszattja a rugdalót, hogy mihelyt több tanuló csoportosul a labda körül, lefújja a játékot, nehogy baleset történjék.

De én abba is belenyugodnám, hogy eltiltasék egészen a rugdaló, ha biztos volnék benne, hogy a tanulók a magyar játékokat fogják helyette játszani. Legyünk tehát rajta, hogy a tanulóknak a rugdalóban feltámadt játékkedvét a mi játékaikra tereljük.

Érdekes tapasztalatot tettem az idej iskolai versenyünkre készülve most szombaton a játéktéren. Künn voltak velem úgy az alsóbb mint a felsőbb osztályok tanulói; amazok kótyáztak, ezek a rugdalót játszották. Én a legjobb kótyacsapatnál a versenyre vigyáztam. Ugy állottam azonban, hogy a rugdalókat is láthattam. Ezek az első félidő után körém és a kótyázók köré gyűlve, irigyen nézték a játszókat vidám, élénk, mulatságos játékát, és kértek, hogy had álljanak ők is a lukba.

Azt mondtam, hogy menjenek csak, fejezzék be a rugdalót, majd aztán ők is megtanulhatják ez igaz magyar játékot. A rugdalót únttan befejezték, és most megengedtem, hogy játszanak. A játék után kértek, hogy a felsőbb osztály tanulói is had versenyezzenek a kótyában is. Azt feleltem: ti választottátok a rugdalót most csak maradjatok mellette. Jövő évre azt hiszem többen fognak a felsőbb osztályok tanulói is kótyázni mint rugdalózni.

Az idej ifjúsági tornaversenyünkön pedig, azt hiszem, a bemutatott két játék közül a vidám kótya fogja a közönség kedvét jobban megnyerni. Hogy a fiúk kedvét serkentsem, a 12-es kótyában kitűzött versenyidőn belül legtöbb ütést levő csapatot jutalomban részesítem.

A tanulók általános, szigorú eltiltását a rugdalótól azért sem tartanám helyesnek, mert a tilalom még nevelhetné a tiltva üzött játéknál a baleseteket; bízzuk tornatanárainkra e kérdés megoldását.

Ezen kérdésben a Magyar Athletikai szövetség a főváros tanácsához lapunk más helyén ismeretett memorandumában szintén a rugdaló mellett foglal állást. A memorandum sok erős argumentumára felhívjuk olvasóink figyelmét.

P. J.

A budapesti tornaegylet jubileuma.

A közélet számos kitűnőségének jelenlétében ünnepelte f. hó 25-én a budai tornaegylet fennállásának negyedszázados jubileumát. Az ünnepély a budai Vigadó dísztermében folyt le, ahol megjelent *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter, mint az egyesület diszelnöke, *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter, *Halmos János* polgármester, *Kun Gyula* tanácsnok, *Kollár Lajos* az egyesület elnöke; a testvéregyesületek küldöttséggel képviseltették magukat. *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter nyitotta meg a diszülést a következő beszéddel:

Tisztelt közgyűlés!

A Budapesti Tornaegyesület ma üli meg 25 éves fennállását és énnékem jutott ama kitűntető szerep, hogy az elnöklő tisztet elfoglalhatom. Nagy örömmel engedtem e kitűntető felhívásnak, mert szívem egész melegével örvendek ama szép eredményeknek, amelyet ez az egyesület 25 éves fennállása alatt a maí napig elért. Az egyesület a testedzéssel párhuzamosan ápolja a lélek etikai edzését is és e két mozzanat nemesítő erővel bir nemcsak a jelen nemzedékre, de minden kétségen felül áll az, hogy annak üdvös hatása a jövő nemzedékekre is kihat. Én nem akarok hosszadalmas lenni, csak röviden kiemelem, hogy bármikor, de főleg akkor, amikor hazánkat veszély fenyegeti, a nemzet minden egyes tagjának fizikai erőre, fennkölt, nemes, áldozatkész lélekre van szüksége. Ezt gondosan ápolni, előkészíteni az ifju nemzedékeket a hazának esetleg beálló súlyos napjaiban tőle a király és a haza nevében követelhető feladatokra: ez nemes és hazafias törekvés, és ez a nemes törekvés egyszersmind a mi egyesületünk törekvése is, (Lelkes éljenzés.) és azért én is szívem teljes melegével üdvözlöm az urakat s a gyűlést megnyitom.

Dr. Kollár Lajos, az egyesület elnöke, tartotta meg ezután ünnepi beszédét.

Hangoztatta a testgyakorlás fontosságát. Ki kell hozni az ifjúságot a kávéházak fülledt légköréből, s a szabadban testmozgásra kell őket szoktatni. Röviden vázolja az egyesület negyedszázados működését, viszontagságait, küzdelmeit a német aerában, s annak megtörésével gyors fejlődését. Végül köszönetet mondott az egyesület megalapítóinak, s azoknak, akik eljöttek, hogy a mai ünnepélyes gyűlés díszét emeljék. Beszédét lelkes éljenzéssel fogadták.

Halmos János polgármester annak kijelentésével, hogy csak egészséges emberek képezhetnek erős, egészséges társadalmat, jubileuma alkalmából nemcsak őszinte szívből üdvözlö az egyesületet, hanem a székesfőváros közönsége nevében meleg köszönetet is mond tevékenységeért.

Azután a rokonegyesületek üdvözlései következtek: *Kun Gyula* tanácsnok a „Nemzeti Torna Egyesület“ testvéri üdvözlését tolmácsolta, gróf *Andrássy Géza* a Magyar Athletikai Klub nevében köszöntötte az egyesületet, majd a III. kerületi torna- és vívó-egylet képviselője, *dr. Stern József* mondott néhány üdvözlő szót, az óbudai tornaegyesület nevében *dr. Bozenhardt József* üdvözlötte az egyesületet, végül a Budapesti Torna Klub és a Magyar testgyakorlók körének képviselői szóaltak fel.

Wettstein Gyula táblai bíró indítványára az elhangzott beszédet jegyzőkönyvbe veszik.

Még báró *Fejérváry* köszönetet mondott *Kollár Lajos* elnöknek szép ünnepi beszédeért, *Halmos János* polgármesternek és a rokonegyesületeknek üdvözlésükért.

Délután négy óraker nagy tornaverseny volt a budai sport-telepen. A Margit-köruton levő játszótéren. A fővárosnak majdnem valamennyi sport-egylete részt vett az ünnepben, melyen rendkívül nagyszámú előkelő közönség jelent meg, köztük herczeg *Lobkowitz* hadtestparancsnok nevével, báró *Fejérváry*, *Wlassics*, *Darányi* miniszterek, *Berzeviczy* Albert stb. A disztorna felvonulással, zászlókoszorúzással és bot-szabadgyakorlatokkal kezdődött. Ezután következett a résztvevő egyletek *csapatornázása* különféle szereken. Itt különösen a jubiláló egylet csapatai tűntek ki. A következő szám *mintacsatók versenytornázása* *korlátlan* volt. E versenyre négy egylet nevezett és pedig a „Nemzeti Tornaegylet,” a „Magyar Testgyakorlók Köre,” az „Óbudai Tornaegylet” és a „Budapesti (budai) Tornaegylet.” Győztesen a jubiláns egylet csapata került ki, elnyerve a jubileumi vándordíj mellett egy diszoklevelet is, amely a csapatot alkotó tornászok és az előtornász neveit örökíti meg.

A 100 méteres síkfutásban négy előfutam után első lett *Hellmich* Miksa (O. T. E.), második *Rupp* Jenő (B. T. E.), harmadik *Strausz* Gyula (B. E. A. C.)

A magasba való súlydobásban *Fóthy* Nándor (N. E.) győzött bámulatos hat méteres dobásával. Díjult nagy ezüst érmet és a budai hölgyek remek tiszleletdíját nyerte. Második *Coray* Arthur (B. T. C.), harmadik *Strausz* Gyula (B. E. T. C.) lett.

Magas ugrás a földről volt a verseny következő pontja. Első lett *Dános* Árpád (O. T. E.) 168 cm., második *Sasse* Károly (B. A. C.) 163 cm., harmadik *Sajó* (B. T. C.) és *Strausz* Gyula (B. E. A. C.) holtversenyben.

A disztornát az egyletek csapatainak játéka zárta be, mely után *Kollár* Lajos elnök szép beszéd kíséretében osztotta ki a díjakat.

Meg kell emlékeznünk a sikerült verseny után *Bély* Mihályról az egylet szeretett művezetőjéről, ki fáradhatatlan tevékenységet fejtett ki a verseny sikere érdekében.

A rugdaló eltiltása.

A Magyar Athletikai Szövetség a székesfőváros tanácsához Del Medico Ágoston f. biz. tag indítványára, melylyel a tanács elé járult a footballjátéknak a középiskolákban való eltiltása ügyében terjedelmes memorandumot adott be, melyet egész terjedelmében alábbiakban közlünk:

„A footballjáték kiválóan testedző sport, mely külföldről származott át Magyarországra és mint a külföldön, úgy nálunk Magyarországon is hihetetlen gyorsasággal kapott népszerűsége. Ez a nagy népszerűség bizonyára kedvező ajánló levél a football mellett, mert hiszen aligha pártolnák nagy közönség és játékosok ezt a játékot annyira, ha annak előnyei és szépségei nem szólanának mellette. Sok vád hangozott el a footballjátékkal szemben és haragosai azt állítják, hogy durva és veszélyes játék. Ámde mindazok, kik mélyebben belehatoltak ezen játéknak ismeretébe, bizonyára feladják ezt az álláspontot, melyet csak kevésbé figyelmes és alapos szemlélő tehet magáévá. Ez a játék bőséges és elegendő alkalmat nyújt arra, hogy a résztvevők Isten szabad ege alatt, tehát ott, a hol az emberi szervezet a fejlődéshez szükséges előfeltételeket legjobban megtalálja, mozoghassanak s futkoshassanak, a folytonos erőteljes mozgás kedvezően befolyásolja a szív és tüdő működését, fejleszti az izmokat, fokozza az erőt és kitartást. Felettel figyelemre méltó szempont az, hogy míg például az iskoláinkban általánosan űzött szobatorna a terem vagy csarnok porának beszívására kényszeríti a tornászokat és egyoldalúan az izmok kiképzésére fekteti a fősúlyt

a szívnek és tüdőnek, az életszervek két legfontosabbikának működésére kedvező hatást pedig alig gyakorol, addig a footballjáték sajátos összetételénél és szabályainál fogva, melyek a szabad ég alá és a zöld mezőre utalják a fiatalságot, a szívnek és tüdőnek legtermészetesebb erősítője és fejlesztője. Mert a testgyakorlatoknak nemcsak az izomerő fokozása a célja — ezzel az elmélettel már majdnem mindenütt szakítottak — de legyen célja az emberi test és szelleme minden részének egyenletes fejlesztése. Mondhatjuk, hogy alig ismerünk testgyakorlatot, mely annyira egyesítene önmagában mindazon előnyöket, melyeket sok más sportág egyenként nyújt.

Kétségtelen, hogy a sok futás és szaladás, a labdának elrúgása, ellenfeleknek feltartóztatása, a játék közben gyakran előforduló küzdelem az ellenfelekkel, a küzdelem a labda birtokáért, az egy órán vagy másfél órán keresztül való folytonos mozgás és tevékenység kifárasztja a testet, de a játék éppen ezzel éri el igazi célját. Fejleszti a test erejét, a karok, a lábak az alsó és felső test izmait, testi ügyességre, fürgeségre, gyorsaságra tanít, elősegíti a tüdőnek tisztítását és fejlesztését, szabályossá és elevenné teszi a szív működését, elősegíti az emésztést, gyorsítja a test anyagcseréjét, frissítőleg hat az egész idegrendszerre, felüdíti a kedélyt, javítja az általános egészségi állapotot, jó és nyugalmas alvást biztosít. Hiszen miért is volna az a nagy ragaszkodás és rajongás e játék iránt, ha nem érezné mindenki, a ki valaha keresztül ment rajta, annak hasonlíthatatlan előnyeit.

De mindezen előnyök nem merítik ki azt a hasznot, melyet a sportúzó fiatalság e szép labdajátékból húz. A football a testnevelés mellett kiváló lelki tulajdonságokat is nevel és táplál. Megfontolásra és óvatosságra tanít, de a mellett fokozza az egyéni bátorságot és határozottságot, neveli a kitartást, a szívósságot, higgadságot és éleslátást, gyarapítja nemcsak a test, hanem a lélek ellenálló képességét és megtanítja a nyitját mindazon lelki tulajdonságokra is, melyekre az élet későbbi küzdelmeiben az előrehaladott férfikorban talán legnagyobb szüksége leend. Ez a játék kiűzi az emberből a határozatlanságot és félnkséget, kiöli a gyávaságot, elmulasztja a kishitűséget. A football férfit nevel a gyermekből és erőset a gyengéből.

A footballjátékot pártolói nemcsak mint a testi és lelki tulajdonságok fejlesztői szeretik, de gyönyört nyútnak maguk a játék mint öncél is. Mint egy modern harcjáték a labda körül mindvégig lekötik a résztvevő teljes figyelmét és érdeklődését; a két harcoló párt egyes tagjainak összejátszása és egymást kiegészítő működése még fokozza a játék szépségét és tervszerűségét és rendszert hoz annak menetére. Egy pillanatról pillanatra változó életképet látunk, melyben folyton ingadoznak és változnak az esélyek és melyben hol az egyik, hol a másik párt túlsúlya tartja fenn a résztvevők fokozott figyelmét. Nem tagadható tény, hogy a játékosok igaz gyönyörűséget és élvezetet találnak a játékban és kétségtelenül az is egyik rugója a játék iránti nagy rokonszenvnek.

A mi már most azon vádakat illeti, mintha a football veszélyes játék volna, teljesen elegendőnek tartjuk a tapasztalati tényekre utalni. Öt esztendeje, hogy a football meghonosodott Magyarországon és ezen idő alatt négynél több komoly baleset nem fordult elő. Ha nézzük azt, hogy ma már mily sokan foglalkoznak ezzel a labdasporttal, úgy bizonyára elenyésző csekélynek kell mondanunk a sérüléseknek ezen számát. És ha ezen sérüléseket egyenként szemléljük, azt találjuk, hogy azok is véletlen baleset folytán keletkeztek oly esélyek folytán, melyeknek minden ember az élet számos körülményei

közt ki van téve. Ha összehasonlítjuk a footballjáték baleseteit más testgyakorlatokéval, az összehasonlítás semmi esetre sem fog a labdarúgás hátrányára kiütni. Hivatkozunk egyebek közt a kerékpározásra, mely elgázolások és bukások révén már tömérdek balesetet okozott és ennek daczára is bizonyára senki sem merésznélne annak gyakorlatát eltiltani. De azt hisszük, nincs is szükség az ilyen mű összehasonlításokra. Az objektív kritikus nem fogja állítani, hogy a footballjáték több balesetet idéz elő, mint akár a kerékpározás, akár a korcsolyázás, lovaglás vagy szertornázás. A footballjáték semmivel sem nyújt több alkalmat a balesetekre, mint egy nagy forgalmú utca, melyben száz és száz kocsi száguld végig, semmivel sem nyújt nagyobb veszélyt, mint egy építkezési álványokkal telerakott ház, vagy egy javítás alatt álló háztető, vagy egy utcái látványosság, hol nagy sokadalom fut össze. Balesetek mindenkor és mindenütt előfordulhatnak és azoknak teljes megakadályozására alig van gyógyszer. Mindenesetre a leghibásabb eljárás volna a footballjátékot csak azért eltörölni a föld színéről, hogy az esetleg előfordulható balesetektől a játékosok mentesítve legyenek. A footballjáték 1000 embernek hasznát és egynek árt és ez az arány nem a játék eltörlését, hanem annak fokozott felkarolását teszi kívánatossá.

A külföldön már régen bevezették a footballt a középiskolákban. Anglia, mely szülőföldje a játéknak, természetesen elől jár a jó példával, ott már évtizedek óta gyakorolják és játszzák, minden osztálynak megvan a maga football-csapata, melyre büszke az intézet, ha győzelmeket szerez neki. Franciaországban körülbelül 10 éve, hogy bevezették a középiskolába, Németország pedig, melyet oly szívesen szoktunk mintaképnek elfogadni, körülbelül 5—6 év óta gyakorolja középiskoláiban és teszi ezt oly dímenziókban, hogy már is abszorbeálja a németeknek minden nemzeti játékát. Ausztriában szintén óriási lendületet vett az utolsó 3—4 év alatt a football és Bécsben van egy állandó szervezet, mely tisztán a középiskolai ifjak testnevelésének céljait propagálja, mely tanárok vezetése alatt működik és mely tevékenységének szük pontját a footballjátékban találja. E nagy kulturállamok tehát meghódoltak e játék előtt, elősegítik annak gyakorlását és ezen jóakaró támogatás mellett ott a football hihetetlen arányokat öltött. Németország, mely saját tornarendszerével oly sokáig elzárkózott az angol testgyakorlati irány előtt, e révén nyitotta meg kapuit az angol sportfelfogásnak, a football óriási elterjedése és fokozódó népszerűsége terelte a német hivatalos körök és tornaszövetség figyelmét is a szabadban üzendő labdajátékokra és ismételten hangsúlyozzuk, ennek a játéknak köszönhetjük a Németország testnevelési rendszerében az újabb időkben beállott azon kedvező fordulatot, mely tágabb teret nyit az egyéni szabadságnak.

Azt hisszük, nyugodtan indulhatunk ezen nagy kulturállamok példáján mi magyarok is. Minden kulturintézményben siettünk átvenni a nyugattól a jót és praktikusát, tegyük meg itt is és nagyot fogunk fejleszteni a magyar testnevelés ügyén. Gyakorolják a játékot ifjaink háborítatlanul tovább is, hiszen úgy sincs hatalom, mely annak elterjedését megakadályozza. Nem is gondolunk egy pillanatig sem arra, hogy a tekintetes Tanács a játék kiküszöbölésének tervével komolyan foglalkoznék. Ha úgy gondolja a tek. Tanács, hogy a játék nagy elterjedésénél fogva alkalmoszerűnek mutatkozik szabályozni annak gyakorlását, ám legyen, de legyen az a szabályozás olyan, mely elősegíti a játék gyakorlását, legyen olyan, hogy a középiskolai ifjúságnak még nagyobb mértékben legyen alkalma és módja űzni a játékot.

Nézetünk szerint felhivandók volnának a középiskolák tornatanárai, hogy komolyan foglalkozzanak a játék tanításával, tegyék azt a tanítási program állandó pontjává és működjenek maguk is tevékenyen közre a játék terjesztésén, szervezzenek végül iskolák közötti mérkőzéseket is.

A dolog természetében fekszik azonban, hogy örömmel fogadunk minden olyan rendelkezést, mely összhangzásba hozza a játék szabályait a tanuló ifjúság fizikumának követelményeivel és érdekeivel.

Elhibázott dolognak tartanók azonban, ha a játék szabályain oly változtatások tétetnének, melyek kiforgatják azt lényegéből és megfosztják eredeti jellegétől.

Azt hisszük, meggyőztük a tekintetes Tanácsot arról, hogy a footballjáték nagy előnyeinel fogva az ifjúsági testgyakorlatok egy szükséges részét kell, hogy képezze. Különbben is oly nagy ma már az ifjúság körében a játéknak népszerűsége és elterjedése, hogy eltöltése nem is vezetne eredményre, ellenben ez a népszerűség és elterjedtség meg fogja könnyíteni a játéknak középiskolai szervezését és tervszerű gyakorlását.

Mindezeknél fogva azon tiszteletteljes javaslatot terjesztjük a tekintetes Tanács elé, méltóztassék a footballjáték eltöltése iránt Del Medico Ágoston törvényhatósági bizottsági tag úr által beadott indítványt mellőzni és a játéknak a középiskolákban való fenntartása mellett nyilatkozni.*

Külföldi tornatanár-képzés.*

Irta: Andor Tivadar.

Az anyag könnyebb áttekintése céljából az egyes államokat négy csoportba osztom; s pedig a testgyakorlás 3 főiránya szerint a *német-svéd-, angol-rendszert* követő államok csoportjába és a 4-ik csoportba azon államokat, melyekben a testgyakorlás cultiválása vegyes.

I. Német tornarendszert követő államok:

1. Poroszország.

a) Berlinben már 1872-ben Euler több éven át tartott előkészítő tanfolyamot az 5 félévet végzett egyetemi hallgatók részére. (Ilyen volt a hallei, bonni, königsbergi és breszlai egyetemeken is.) Később a tornatanár-képzés céljaira emelt díszes épületben (1879. évben a férfiak és 1880-ban a nők részére) megnyitott a berlini kir. tornatanár-képzőintézet, melynek élén mint elnök egy min. tanácsos áll; a gyakorlati oktatást itt az intézeti igazgató vezeti; a segédszemélyzet 5 tagból áll. A felvétel, jutalom és állami segélydíjak fölött az igazgató javaslatára a közokt. minister határoz. Az állami segélydíj havi 120 márka férfiak és 90 márka a női hallgatók számára. Kétféle tanfolyam van:

a) A félévi torna-tanítói folyam (okt. 1-től márcz végeig). Ebben (60—70-en) résztvettek részint — feleszámban — akadémiai képesítéssel bíró tanárok, a többiek a tanítóképezdei tanárok, segédtanárok, a magasabb intézetek tanítói, városi elemi, sőt kisebb számban népiskolai tanítók is. A népiskolai tanítókat bizonyítványuk képesíti a tornatanításra is. A tanfolyam hallgatói a felvételnél tornaélvizsgálatot állanak ki. Vannak — minist. engedéllyel — hospitálók is és ezeknek is kell tornavizsgálatot tenniük.

b) Három hónapból álló tornatanítónői tanfolyam (ápr. 1-től jun. végeig.) E tanfolyam hallgatói (90—100-an) felében tudományosan képzett, a töb-

* Andor Tivadar „a tornatanár-képzés külföldön és nálunk” című jeles munkájából közöljük ez érdekes részt. Szerk.

biek technikai iskolai, kézimunka-tanítók és kisebb részben semmiféle tanításra sem képesített nők. Tornaelőképzés nem kívántatik.

A tanítási anyag *a*) Elméleti részből a tornázás története, irodalma, műnyelve, rendszere, módszertana, szerisme, boncztan, élet- és életrendtan, első segédkezés az esetleges sérüléseknél; *b*) a gyakorlati tanítás anyaga: szabad- és rendgyakorlatok, kézi szereken és szerekekkel való gyakorlatok, vitőr- és kardvívás, ugrás, játékok és alkalmazott tanítás; hetenkint kétszer szabadszertornázás a segédtanárok felügyelete alatt s a vezetőtanár ellenőrzése mellett.

Az írásbeli gyakorlati anyag hetenkinti dolgozatokra van beosztva. A tanítás a jövő hivatáshoz mért.

A tanítást két tanár és az igazgató vezeti. A tanítás menete hetenkint megbeszélés tárgyát képezi. A hallgatóknak írásbelileg kidolgozott tanítási próbákat kell tartaniok egymás között. A hibákra figyelmeztetnek. A gyakorlati tornatanításban (u. n. alkalmazott tanításban) gyakorolják magukat a berlini fiúiskolákban, a nők két magasabb leányiskolában ellenőrzés mellett, mire írásbelileg készülnek el. A vivás 5 csoportban történik 4, illetőleg 3 órában hetenkint. Játékaikat a hasenhaidei tornatérén végzik. Az úszás egy elzárt úszó- és egy fürdőintézetnél tartatik (hetenkint 3 délután) előírás és könyvvezetés mellett 3 osztályban mentési kísérletekkel egybekötve. Nőhallgatók úszásra nem képesítettek; a férfiak úszásraváló képesítése külön vizsgálaton történik. Az írásbeli vizsgálat zárt A nevelési és tanítási alapfogalmakból szóbeli vizsgálatot csak azok tesznek, kik még nem okleveles tanerők. A nők tananyaga ugyanaz mint a férfiaké, de különös tekintettel a leánytornázásra. Vizsgálati díj 10 márka.

1889—1890 óta a városi tornatanítók képesítő vizsgálatot tehetnek Breszlauban, Königsbergben, Bonn- és Halleban is. Póttanfolyamok nincsenek.

β) Braunschweigben 1884. tavaszán Herman A. vezetése alatt Vormerk Anna kisasszony leánynevelőintézetében egy tornatanítónő-képző tanfolyam nyitattott. E tanfolyam tartama 1 év. Tanítási anyag: az emberi testszervezet tana, a leánytornázás története, feladata, rendszere és módszere; tornaszerisme; a gyakorlati kiképzés heti 6 órában történik.

2. Szászország.

Drezdában 1850-ben nyitattott meg külön épületben a tornatanár-képző intézet. A tanfolyam tartama kezdetben 1 év volt és póttanfolyamok is tartattak. Az intézet jó hírnévéről tesz tanuságot az is, hogy a württembergi, weimari, gothai, waldecki, hannoveri és braunschweigi tanítókat kormányaik Drezdában képeztették ki tornatanítókká. Később 1882. év elejétől kezdve a tornatanfolyamok tartama olyan lett, mint Berlinben t. i. 6, illetőleg 3 hónap. A tanítási anyag és a vizsgálati rend is teljesen azonos a berlinivel. A vizsg. díj 16 m.

3. Badeni nagyhercegség.

Karlsruhe-ben 1869-ben állítottott fel egy tornatanító-képző intézet külön e célra emelt épületben. Mivel az iskolai tornaoktatást tornából nem vizsgált tanítók és tanárok vezették, a hatóság elhatározta, hogy — tekintettel a nagy szükségletre — a többi államok e nemű intézkedésétől eltérőleg, csak igen rövid ideig tartó, 3—6 hétre korlátozott tanfolyamokat tartat az iskolai nagy szünet alatt. Bár tudta a hatóság, hogy ily rövid idő alatt kész és arraváló tornatanítókat nem képezhet, de álláspontja az volt, hogy egy tanító vagy tanár hat heti tanfolyam végzése alatt elsajátíthat annyit, hogy képes lesz kis időre vezetni a tornázást úgy a hogy, és az az itt nyert tapasztalatai őt oly helyzetbe hozzák, hogy

hiányos ismereteit és tudását tökéletesbítheti majd egy második, esetleg egy harmadik tanfolyamon. E célból még a husvéti szünetek alatt is tartattak párszor 2—3 heti tanfolyamok. Az államilag alkalmazott és a tanfolyamokon részt vett tanítók és tanárok részére az úti-költség megtérítésén kívül az állam a folyamok tartamára egyenkint 5 márka napidíjat folyósított. Napi órák száma 6—7. Az idő rövidsége miatt az elméleti tanítás csak a legfontosabb dolgokra terjeszkedik ki; főszólyt a gyakorlati tanításra fektetnek. Ily körülmények között tulajdonképpen vizsgálat nincsen. A résztvevők csak bizonyítványt kapnak tornatanítási képességükről. A népiskolai tornatanítók tornaképesítésüket a 4 tanítóképezdében nyerik (2 Karlsruheben, 1 Ettlingen és 1 Merseburgban.)

4. Bajorország.

Münchenben Weber G. H. már 1866-ban ministeri megbízás folytán évenként tornatanítókat oktató tanfolyamot tartott az egyetemi hallgatók számára. A tanfolyam tartama egy egész tanév volt, 1868-ban rendes tanfolyamot tartott a középiskolai és 1869-ben a tanítóképző intézetek tanárai részére. 1872-ben megnyitattott a müncheni központi tornatanító-képzőintézet s egyuttal megjelent a reá vonatkozó utasítás. E szerint a rendes tornatanfolyam tartama husvétől július végeig, körülbelül 3 hónapra terjed. A tanfolyam végén ministeri biztos elnöklete alatt vizsgálatot tesznek a résztvevők. A nagy szünetben évenként 6 hetes póttanfolyamok tartatnak középiskolai tanárok részére. A müncheni néptanítók és tanítónők is résztvehetnek e tanfolyamokon. Ezek csak népiskolai tornatanításra képesítettek. A torna-tanfolyamba csak olyan jelöltek vehetők fel mérsékelt számban (15—20), kik gymnasiumot vagy tanítóképzőt végeztek. A 6-hetes póttanfolyam hallgatói csak átmeneti bizonyítványt kapnak és nem képesítettek középiskolai tornatanárokká. A népiskolai tornatanító-képző intézetbeli hallgatók száma 30, a tornatanítónőké 100; az egyetemi hallgatók részére rendezett tanfolyamok hallgatóinak száma 20. Ezzel elérik azt, hogy a képesített tornatanítók fölös számban nincsenek és hogy a tornatanítás paedagogiailag képzett egyénekre van bízva.

A tornatanfolyamok hallgatói 180, illetőleg 60—80 márka államsegélyben részesülnek.

A vizsgálat elméleti (írásbeli és szóbeli) és gyakorlati részből áll. Az elméletihez tartozik: a tornázás története, — rendszere és módszere, orvosi szakbeli elmélet. A gyakorlati részt illetőleg a vizsgázóknak ki kell tüntetniök a tornagyakorlatokban való jártasságukat, ügyességöket és tanítási képességöket — a tanulókkal tartott próbaelőadáson. Javító vizsgálat egyszer meg van engedve.

5. Württemberg.

A stuttgarti tornatanító-képző-intézet 1862 nyarán nyitattott meg és 1864-ben új, tornászati szempontokból mintaszerű épületbe helyeztetett át. Élén egy művezető áll 2 fő- és 2 segédtanítóval. Az intézetben időszakilag visszatérő 2—3 hónapos rendes és a már képesített tornatanítók, tovább képzése céljából rendkívüli, rövidebb időtartamú tanfolyamok tartatnak. A résztvevők legnagyobb része középiskolai tanárok. A felvétel fölött a közökt. minister határoz. A jelöltek napidíjul 4 márkát kapnak a tanfolyam tartamára — azon kötelezettséggel, hogy a nyilvános tanintézeteknél meghatározott díjazásért a tornát is tanítják. Ezen kötelezettség nem teljesítése vagy a vizsgálatra való bukás esetén tartoznak a nyert államsegélyt visszatéríteni. A hallgatók pontos erőmérésnek vettetnek alá. A tanítási anyag nagyjából azonos a berlinivel. Az oklevelek 3 fokozatban állítatnak ki. (Folyt. köv.)

Különfélék.

A dévai atletikai egyesület felében saját alapja javára, felében a dévai főreáliskola idejéig kiosztandó jutalmak emelésére 1900. évi június hó 1-én este 7 órakor a dévai városi Redout összes helyiségeiben táncmulatsággal egybekötött tavaszi athleta-estélyt rendez.

1. A kard- és vitéz-viadalokban Hunyadmegye urai amatőr vivóinak legjobbjai fognak, Tóth Ferencz vivómester művezetése alatt résztvenni, u. m. Maderspach Viktor, dr. Apáthy Árpád, Krenner Miklós, dr. Sebők Zoltán, stb. — továbbá részt vesz a dévai honvéd tiszti karból Réthy Zsolt százados és Apáthy Jenő tiszthelyettes, míg a programnak 2. számát a dévai főreáliskola növendékeinek tömeges iskola-vívása fogja betölteni.

2. A viadatok szabályszerűségét egy jury fogja ellenőrizni, melynek egyszersmind feladata lesz véleményt alkotni magának a D. A. Egyesület fejlődési niveaujáról. E jury gr. Bethlen Miklós főispán elnöke alatt a br. Bornemissza Tivadar, Eötvös Béla honvéd alezredes, br. Jósika Lajos, br. Kemény József, gr. Kun István és dr. Munteán Aurel urakból fog állani.

Vendégek a testvér-egyesületek részéről a legszivesebben láttatnak.

A Mátyás szobor-alap javára Kolozsvárt, 1900 június hó 4-én, este 7 órakor a városi Vigadó nagytermében, báró Wesselényi Miklós főispán védnöksége alatt, a központi egyetemi vivótársaság által, Robelly Jenő és nagybudafalvi Vermes Lajos vivómesterek közreműködésével **Vívó-Akadémiát rendez.** Szünóra alatt a kolozsvári 21-ik m. kir. honvéd gyalog-ezred zenekara fog játszani.

Versenybírák: Palkovics József cs. és kir. altábornagy, Papp Béla cs. és kir. tábornok, Báró Feilitsch Arthur, dr. Pisztory Mór, N. Bölöny József, Macskási Pál, Gróf Lázár István, dr. Udránszky László, dr. Szabó Dénes, Altörjai Pál, Issekutz Gyula, Maitre d'assaut: Robelly Jenő.

Akadémiai sorrend: 1. Robelly vivómester vitéz iskolája. 2. Robelly vivómester kard iskolája. 3. Versenyvívás (körvívás 4 voltra; irányadó a magyar Athletikai-Club szabályai, részt vehetnek a kolozsvári vivótársaságok tagjai.) I-ső díj: kolozsvári hölgyek díja. II-ik díj: Robelly Jenő vivómester tiszteletdíja. III-ik díj: arany érem. IV-ik díj: ezüst érem. V-ik díj: bronz érem. 4. Vívó akadémia: (részt vehetnek magyar honosságú gentleman amatőr vivók.) I-ső díj: a kolozsvári egyetemi vivótársaság tiszteletdíja. II-ik díj: nagybudafalvi Vermes Lajos tiszteletdíja. III-ik díj: ezüst érem. IV-ik díj: bronz érem. 5. A mesterek akadémiaja karddal és törrel. 6. A győztesek kihirdetése, a díjak kiosztása és az ünnepély bezárása.

Ifjúsági tornaverseny. A f. hó 12-éről 19-re halasztott ifjúsági tornaverseny magasugrás és távolugrás versenyeit a IV. ker. kegyesrendi, a VI. ker. és VIII. ker. áll. főgymnáziumok f. hó 10-én tartották meg a VII. ker. főgymnázium udvarán.

- A magasugrásban győztek:* 1. Molnár I. o. VII. ker., 2. Speidl I. o. VII. ker., 3. Bodnár I. o. VIII. ker.
1. Kurz II. o. VII. ker., 2. Olasz II. o. IV. ker., 3. Takács II. o. VIII. ker.
1. Grimm III. o. VII. ker., 2. Forgó III. o. VII. ker., 3. Radics III. o. VIII. ker.
1. Szekeres IV. o. VIII. ker., 2. Ebner IV. o. VIII. ker., 3. Geber IV. o. VIII. ker.
1. Speidl V. o. VII. ker., 2. Holics V. o. VIII. ker., 3. Kormz V. o. VIII. ker.
1. Hönig VI. o. VII. ker., 2. Szende VI. o. VII. ker., 3. Spitzer VI. o. VIII. ker. és Bettelheim VI. o. VII. ker. holt v.
1. Panits VII. o. VII. ker., 2. Erődy VII. o. VIII., 3. Gerster VII. o. VIII. ker.
1. Ullerich VIII. o. VII. ker., és Klekner VIII. o. VII. ker. holt v.

- Távolugrásban győztek:* 1. Miklós I. o. VII. ker., 2. Garzsik I. o. VIII. ker., 3. Knipfer I. o. VII. ker.
1. Bedi II. o. VIII. ker., 2. Péchy II. o. VII. ker., 3. Messer II. o. VIII. ker.
1. Vangel III. o. VII. ker., 2. Rosenfeld III. o. VIII. ker., 3. Rónai III. o. VII. ker.
1. Nárai IV. o. VII. ker., 2. Pruzsinszky IV. o. VII. ker., 3. Engel IV. o. VIII. ker.
1. Balog V. o. VII. ker., 2. Vágó V. o. VIII. ker., 3. Radoszláv V. o. VII. ker.
1. Vály VI. o. VII. ker., 2. Török VI. o. VII. ker., 3. Baumann VI. o. VII. ker.
1. Löcherer VII. o. VIII. ker., 2. Polifka VII. o. VII. ker., 3. Herczeg VII. o. VII. ker.
1. Molnár VIII. o. VII. ker.

„S.—V.”

Vívók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalmazott

„Damascenus”
kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva nem nyomja a kezét, elhárítja a kard csúszását, megóvja a keztyűt a kopástól.

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896. sz. rendeletével tanítási czélokra ajánlotta.

Bármely kardra könnyen ráerősíthető!

Legtöbb államban szabadalmazva!!

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantagár részvénytársaság
BUDAPEST.

Állomások	Gy. v.	Gy. v.	1Sz. v.	Gy. v.	1Sz. v.	Gy. v.	1Sz. v.	Gy. v.	1Sz. v.	Gy. v.	1Sz. v.	Gy. v.	1Sz. v.	Gy. v.	1Sz. v.	Gy. v.	1Sz. v.	Gy. v.	1Sz. v.
	I-II	I-II	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III
Budapest keleti p. u. .... indul	7:10	7:30	7:35	7:50	8:50	9:35	12:35	1:30	2:35	2:45	3:45	5:20	6:25	8:00	8:55	10:40	12:10		
Gödöllő .... érkezik	—	—	8:38	8:54	9:54	10:45	1:47	2:40	—	3:53	4:27	6:30	7:36	9:11	10:06	11:25	12:23		
" .... indul	17:53	8:13	8:40	8:55	9:55	10:46	1:49	—	3:18	3:54	4:28	6:31	7:38	9:12	10:07	10:26	12:29		
Aszód .... indul	18:13	8:29	9:05	9:19	10:17	11:12	2:16	—	3:38	4:22	4:46	6:59	8:05	9:38	10:35	—	—	1:01	
Hatvan .... érkezik	8:30	8:45	9:30	9:44	10:38	11:36	2:45	—	3:55	4:50	5:03	7:25	8:33	10:05	11:03	12:06	1:28		

Hatvan-Budapest keleti p. u.

Állomások	V. v.	Sz. v.	2Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	3Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	1Sz. v.
	I-III	I-III	I-II	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-II	I-II	I-II	I-III	I-III	I-III	I-II	I-II	I-III
Hatvan .... indul	2:27	4:25	5:20	5:25	6:00	6:52	8:08	10:20	11:37	12:05	—	4:54	6:33	6:52	8:03	8:33	8:38
Aszód .... indul	3:06	4:52	5:40	5:53	6:29	7:17	8:33	10:50	—	12:23	—	5:21	6:58	7:19	—	8:52	9:05
Gödöllő .... érkezik	3:48	5:22	6:02	6:25	7:04	7:46	9:02	11:21	12:11	12:44	—	5:52	7:25	7:45	8:37	9:14	8:35
" .... indul	3:50	5:24	6:03	6:27	7:06	7:48	9:03	11:22	—	—	4:32	5:54	7:26	7:47	—	—	9:47
Budapest keleti p. u. .... érkezik	5:20	6:35	6:55	7:30	8:15	8:45	10:02	12:25	12:50	1:30	5:35	7:00	8:20	8:50	9:20	10:00	10:40

¹ Csak ünnep- és vasárnap, május 15-től szeptember 15-ig bez. — ² Június 15-től szeptember 15-ig bez. — ³ Május 15-től. — ⁴ Május 15-től szeptember 15-ig, Budapest keleti p. udvar Tura között. — Aszód állomás kivételével, ünnep- és vasárnapokon az utasok leszállása ki van zárva.

Budapest keleti p. u.-Bicske.

Állomások	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. sz. sz.	Sz. v.	Sz. v.
	10	6	20	22	1302	4	16	12	18	48	1304	18
Budapest keleti p. u. .... ind.	6:50	8:50	9:00	12:25	1:45	2:20	2:30	4:30	7:20	9:00	9:55	10:45
Budapest-Ferencváros .... ind.	7:07	—	9:11	12:36	—	—	2:41	4:41	7:31	9:34	10:08	10:59
Budapest-Kelenföld .... ér.	7:16	9:06	9:20	12:45	2:01	2:36	2:51	4:51	7:40	9:45	10:18	11:10
" .... ind.	9:07	9:07	9:21	12:46	2:02	2:37	2:52	4:53	7:41	9:50	10:21	11:18
Bicske .... ér.	8:27	9:45	10:24	1:50	2:40	3:15	3:56	5:57	8:48	11:00	11:31	12:18

Bicske-Budapest keleti p. u.

Állomások	T. sz. sz.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
	47	17	1303	11	3	1301	21	27	5	15	19	9	17
Bicske .... ind.	4:35	5:05	5:46	7:46	12:50	1:11	3:17	4:31	6:19	6:50	7:26	7:42	9:20
Budapest-Kelenföld .... ér.	5:44	6:12	6:51	8:49	1:28	1:48	4:18	5:36	6:58	7:52	8:35	8:46	10:19
" .... ind.	5:47	6:16	6:59	8:59	1:29	1:49	4:28	5:40	6:59	7:54	8:37	8:48	10:20
Budapest-Ferencváros .... ind.	6:02	6:27	7:12	9:09	—	—	4:38	5:53	—	8:07	9:48	9:03	10:30
Budapest keleti p. u. .... ér.	6:15	6:40	7:25	9:20	1:45	2:05	4:50	6:05	7:15	8:20	9:00	9:15	10:40

¹ A 7., 8. és 1304. sz. személyvonatnál naponta. — ² A 10. sz. személyvonatnál május 15-től bez. szeptember 15-ig, ünnepnap- és vasárnapokon a szomszédos forg. menetjegyek használata. — ³ A 9. sz. személyvonatnál Bicske Budapest keleti p. u. között. Budapest Kelenföld állomás kivételével május 15-től bez. szeptember 15-ig ünnep- és vasárnapokon az utasok felszállása ki van zárva.

Budapest ny. p. u.-Párkány-Nána és vissza.

Állomások	Kiáll. exp. I-II	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	2Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	3Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	4Sz. v.	3Sz. v.	T. v. sz. sz. I-III	Sz. v.	1Sz. v.	3Sz. v.	Sz. v.							
	I-II	I-III	I-III	I-III	I-II	I-II	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III							
Budapest ny. p. ind.	5:45	5:55	6:15	6:55	7:30	8:00	8:45	9:15	9:25	12:15	12:25	12:40	1:15	2:15	2:20	2:35	3:20	4:30	4:50	5:45	6:00	6:20	7:40	7:50	8:20	9:05	9:25	9:35	10:20	10:40
Palota-Ujpest .... "	—	6:10	6:28	7:10	—	—	9:00	9:30	9:39	12:30	12:41	12:57	1:30	—	2:35	2:50	3:35	4:45	5:04	5:58	6:15	—	7:55	8:04	8:34	9:20	9:39	9:51	10:35	10:56
Vác .... ér.	6:18	6:18	7:06	8:03	—	—	9:48	10:18	10:18	1:24	1:43	1:43	2:55	3:33	3:33	3:33	4:45	5:04	5:58	6:15	—	7:55	8:04	8:34	9:20	9:39	9:51	10:35	10:56	
Nagy-Maros .... "	—	—	7:39	8:21	—	—	10:25	10:50	10:50	1:57	2:20	2:20	3:21	3:21	3:21	3:21	4:10	4:10	4:10	4:10	—	7:39	—	9:19	9:19	10:42	—	11:08	—	11:40
Párkány-Nána .... ér.	6:58	—	8:21	8:48	9:09	9:09	11:30	—	11:30	—	11:30	1:43	2:55	3:33	3:33	3:33	4:45	5:04	5:58	6:15	—	7:55	8:04	8:34	9:20	9:39	9:51	10:35	10:56	

Állomások	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	1Sz. v.	T. v. sz. sz. I-II	Sz. v.	2Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	3Sz. v.	Sz. v.	6kiáll. exp. I-II	Sz. v.	3Sz. v.						
	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-II	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-II	I-II	I-III	I-III	I-III	I-II	I-III	I-III						
Párkány-Nána .... ind.	—	—	—	—	4:48	5:23	—	—	6:30	—	8:40	—	—	12:37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Nagy-Maros .... "	—	—	—	—	5:30	6:07	—	6:55	7:20	—	9:31	—	11:40	—	—	2:03	—	4:00	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Vác .... "	—	—	5:20	—	6:00	6:42	—	7:26	7:54	—	10:04	—	12:17	1:18	—	3:05	—	4:35	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Palota-Ujpest .... "	4:25	5:25	6:04	6:25	6:37	7:22	7:30	8:00	8:32	9:55	10:52	12:40	1:01	—	1:45	2:50	3:47	3:55	5:13	5:30	5:52	6:35	7:52	8:10	8:32	—	—	—	—	—			
Budapest ny. p. u. ér.	4:40	5:40	6:20	6:40	6:50	7:35	7:45	8:10	8:45	10:10	11:05	12:55	1:15	1:50	1:58	3:05	4:00	4:10	5:24	5:45	6:05	6:50	8:05	8:25	8:44	9:00	9:25	10:05	10:20	10:35	10:45	11:30	11:45

Jegyzet: ¹ Ezen vonatnál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva. — ² Május hó 15-től ünnep- és vasárnapokon közlekedik. — ³ Május hó 15-től bez. szeptember 15-ig, ünnep- és vasárnapokon közlekedik. — ⁴ Június hó 1-től közlekedik. — ⁵ Június hó 1-től minden csütörtökön közlekedik. — ⁶ Június hó 1-től minden szerdán közlekedik.

